

SUCHÉ LISTY

Zpravodaj Spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice

září 2021

Jednání zastupitelstva by mělo být svátkem

Vážení spoluobčané, vážení čtenáři, s vydáním Suchých listů jsme tentokrát záměrně vyčkali na jednání zastupitelstva. Je tomu totiž rok, co ze strany obce padl příslib, že „do roka a do dne“ bude mít obec územní rozhodnutí na výstavbu kanalizace. Chtěli jsme vám proto přinést co nejčerstvější zprávy. Vráťím se k nim v závěru. Rád bych se nejprve zamyslel nad organizací zastupitelstev obecně.

Předně nepovažuji za šťastný už způsob, jakým jsou svolávána. Domnívám se, že pouhé naplnění zákona, tedy zveřejnění pozvánky na klasické a elektronické úřední desce sedm dní předem, nepostačuje. Nechápu, proč však o konání zastupitelstva například nikdy neinformují FB stránky obce.

Za nevhodný považuji i způsob, jakým je sestavován program jednání. Opakovaně se stává, že avizované body jsou až před samotným zasedáním doplňovány, a to i o záležitosti, o jejichž potřebě projednání se v době svolání zastupitelstva muselo vědět. To znamená, že pokud už aktivní občan zjistí, že zasedá zastupitelstvo, má z programu jen velmi mlhavou představu o tom, co se bude projednávat.

Obec dále trvale nezařazuje bod „různé“, v kterém by občané mohli vystoupit s vlastními podněty. Ano, je zvykem, že po vyčerpání programu a tím ukončení jednání zastupitelstva následuje volná diskuze, a v té mají občané možnost vznášet dotazy a podněty. Pokud se však tato diskuze odehrává mimo program zastupitelstva, nejde pohříchu právě než jen o to si „popovídat“. Nelze přijmout jakýkoli závazný závěr, neboť zastupitelstvo už přece nezasedá.

Rozpaky budí i způsob, jakým jsou některá důležitá rozhodnutí obce uváděna v život. Když chtěla obec vloni na podzim zvýšit daň z nemovitosti, skončilo to fiaskem, neboť vyhláška nebyla včas zveřejněna. Člověk by si řekl, že zkratka „spadla pod stůl“. Nedávno však projevilo vedení obce, které je jinak se zákony dost na štíru, poměrně velkou právní kreativitu. Vyhlášku zastupitelstvo přece už jednou schválilo, a pokud ji zveřejníme skoro rok poté, bude i tak platná. A je to. Daně se zvyšují. Kdo nestuduje úřední desku, nebude se při příštím výměru daně stačit divit.

Pokud jde o zářijové zastupitelstvo, zarazila mne především nepřítomnost paní starostky. Řídící schůze oznámila, že paní starostka má plánovanou dovolenou. Nejsem nelida, každý má na zasloužený odpočinek nárok. Ale opravdu nechápu, proč starostka obce svolává zastupitelstvo na termín, kdy plánuje dovolenou. Neobstojí tvrzení, že zastupitelstva se musí konat pravidelně, protože jistě nebyl problém v daném intervalu jednání posunout, třeba na termín dřívější.

A teď k těm zásluhám, které nás opravňují k odpočinku, třeba i v době konání zastupitelstva. Předem připomínám, že obec podle toho, co bylo řečeno loni na podzim, připravuje projekt na kanalizaci podle vlastních představ. Není zde tedy už žádný „zlý“ developer, není tady už nikdo, na koho by se obec mohla vymlouvat. Tolik očekávanou zprávu k výstavbě kanalizace přednesl pan zastupitel Osoha, a je třeba zdůraznit, že následující řádky nesměřují k němu osobně, neboť on se mandátu zastupitele ujal nedávno.

Stručně řečeno, nepostoupili jsme nikam. Pan zastupitel Osoha nám zopakoval léta známé pravdy, že stomilionová investice je pro obec s šestimilionovým rozpočtem náročná, že není ekonomické stavět zvlášť kanalizaci a zvlášť vodovod, že bez dohody s investory to bude těžké, ale že s těmi investory obec nejedná. A abych nebyl nespravedlivý: už máme tři (slovy: tři) vyjádření dotčených orgánů ke zpracované dokumentaci. Tudíž musím hned vzápětí sarkasticky dodat, že tímto tempem budeme ještě za pět let ve fázi „vyjadřovaček“.

Jak nedávno našim zastupitelům připomněli kontroloři ministerstva vnitra, „zasedání obecního zastupitelstva je nejvýznamnější formou komunikace s občany“. Já jsem v titulku trochu nadneseně označil jednání zastupitelstva za „svátek“, míněno svátek demokracie, a mám za to, že forma i obsah by tomu měly odpovídat.

Řadu věcí, nejen jednání zastupitelstev, je u nás třeba změnit. Z dosavadní činnosti spolku jsem nabyl dojmu, že u nás je řada aktivních občanů, kteří chtějí změnu. Řada z vás však nemá v obci trvalé bydliště, přestože v obci fakticky bydlí a účastní se jejího života. Rád bych závěrem na tyto z vás apeloval, abyste tento jednoduchý administrativní krok zvážili, a mohli tak svůj názor projevit i v největším svátku demokracie, ve volbách.

Loučím se, jak jinak, slovy „hezké svátky,“

David Pecháček,

předseda Spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice

Ondřej Martan, starosta a hasič:

„Každý kluk chce být hasič!“

čtěte na straně 2

Za tajemstvím místních názvů

čtěte na straně 5

Obec má podporovat hasiče, kteří v ní zasahují

říká Ondřej Martan, starosta Běchovic a starosta hasičů tamtéž

Na červnovém zasedání zastupitelstva vystoupil zajímavý host. Byl jím Marek Vejražka, jednatel Sboru dobrovolných hasičů obce Kozinec. Projednávalo se citlivé téma: poskytnutí příspěvku na pořízení nové techniky. Vystoupení pana Vejražky nás zaujalo, a přišlo nám líto, že se s tématem požární ochrany nemohlo seznámit více občanů. Pan Vejražka nám s odkazem na pracovní vytížení rozhovor poskytnout nemohl. Informace, které zazněly na zastupitelstvu, proto přinášíme v redakčním článku na straně 4. O fungování dobrovolných hasičů jsme si nakonec povídali s Ing. Ondřejem Martanem, který působí v zajímavé dvojroli: je starostou Městské části Praha-Běchovice a současně starostou tamního sboru dobrovolných hasičů.

Jaká je vůbec historie tuzemských dobrovolných hasičů?

Sbor dobrovolných hasičů má v našich zemích dlouholetou tradici. Pro zajímavost, první vznikl na území tehdejšího Rakouska-Uherska již v roce 1850 a bylo to v Zákupcích na Českolipsku. Velmi významnou úlohu hráli dobrovolní hasiči i v období první republiky. V období po roce 1948 se tradice mnohde přetrhla, někde se pod hlavičkou Požární ochrany udržela a každopádně po roce 1989 došlo k jejímu znovuoobnovení.

Jak tomu bylo u vás?

Historii našeho sboru máme díky vlastním kronikám pěkně zmapovanou. Sbor vznikl již v roce 1895 a od počátku byl nejen spolkem profesním, plnícím úlohu požární ochrany, ale byl i významným hybatelem společenského života. Naši hasiči například založili první knihovnu, pořádali pravidelné plesy, dále různé osvětové přednášky, kromě požární ochrany třeba i na témata zdravotní osvěty. V dobách starého Rakouska všestranně podporovali vlastenecké cítění. Účastnili se cvičení, Vsesokolského sletu, různých oslav, a dokonce i hráli ochotnické divadlo. Sbor se rovněž angažoval v sociální oblasti, hasiči měli například vlastní pohřební pokladnu, z které byly podporovány potřebné rodiny zesnulých členů sboru.

A jak vypadá vaše činnost dnes?

Jak plyne z toho povídání o naší historii, je na co navazovat. Ale já to nechápu tak, jak je to mnohdy chápáno jinde, tedy jako jakýsi pláč nad tím odkazem a vzpomínání na zašlou slávu. Já to chápu hlavně jako závazek pro současnost a budoucnost. Tedy že i my dnes musíme vyvinout maximální úsilí, aby hasiči hráli v životě našich obcí podobnou úlohu, jako tomu bylo za času našich dědů a pradědů.

A daří se vám to?

To samozřejmě nemůžu posoudit já. Naši práci pravidelně prezentujeme na našem webu a na sociálních sítích, a tak si každý může udělat vlastní obrázek. Několikrát do měsíce

Ing. Ondřej Martan (1982) vystudoval obor podniková ekonomika a management na podnikohospodářské fakultě Vysoké školy ekonomické v Praze. Od roku 2007 je starostou městské části Praha-Běchovice. Zvolen byl za Občanskou demokratickou stranu, za niž je i zastupitelem Magistrátu Hlavního města Prahy. Je ženatý a má tři děti. Ve volném čase se věnuje bojovým sportům a motorismu.

zasahujeme, ať při požárech, živelných událostech či formou takzvané technické pomoci, jako je čerpání vody, otvírání uzavřených prostor, odstranění spadlých stromů či likvidace nebezpečného hmyzu. A samozřejmě se angažujeme i v té oblasti společenské, což teď – jako ostatně všude – narušila doba covidová.

Jakou roli v činnosti a podpoře vašich hasičů hraje fakt, že jste zároveň starostou obce i hasičů? Není v tom třeba spatřován střet zájmů?

Když jsem se stal starostou obce, řekl jsem klukům, že samozřejmě budu dál kopat za hasiče, ale prostě si to musí zasloužit. Díky tomu, že zastávám obě funkce, je to celé pod drobnohledem, a voliči by mi to ve volbách sakra spočítali, kdyby bylo něco špatně. Naopak mám dobrý pocit, že „moji“ hasiči jsou si toho plně vědomi a vědí, že si každou podporu skutečně musí zasloužit nikoli tak, aby o tom bylo přesvědčeno třeba zastupitelstvo, ale aby o tom byli přesvědčeni všichni občané.

Naše obec Lichoceves bohužel vlastní sbor ani výjezdo-

vou jednotku nemá a máme uzavřenu smlouvu se sborem v nedalekém Kozinci. Ten se potýká s problémy v oblasti personální, jednatel Marek Vejražka hovoří o nezájmu a bojují také s nevyhovující technikou. Vnímáte to podobně?

S problémy u vás jsem se měl možnost v povídání před rozhovorem seznámit. Pochopitelně tu situaci neznám detailně, čerpám jen z toho, co zaznělo na vašem zastupitelstvu a částečně ze znalostí získaných od kolegů právě ze Středočeského kraje. Přesto musím říct, že řadu věcí vidím diametrálně jinak. A není snad dáno jen tím, že jsem asi životní optimista. My stejně jako všude jinde bojujeme s tím, jak je dneska společnost nastavena, zejména ve vztahu k mladým. Já také vnímám, že lidé, a opět zejména ti mladí, přesouvají své „životy“ na sociální síť a málokomu se chce dělat něco navíc pro své okolí, pro obec, pro komunitu. Ale já přesto tvrdím, že v každém chlapovi je zdravý kus dobrodruha, že prostě každé kluk chce být hrdina a každé kluk chce být hasič. Vidím to u nás, naši mladí hasiči mají čtyřicet členů. Je to jistě individuální, obec od obce, ale prostě nemůžete rezignovat a říct si, že to nemá smysl. Ale to je asi opět ten můj optimismus.

Opakovaně jste, možná nevědomě, hovořil o chlapech a klucích. Je svět hasičů opravdu jenom světem mužů?

Ale vůbec ne. Já jsem asi trochu konzerva a navíc mluvím, jak mi zobák narostl. To je prostě jen takový obrat. Samozřejmě, že v našem sboru působí i ženy a děvčata, včetně mladých hasičů. Mimochodem, ještě zpátky k té historii, ženy v našem sboru působí už od začátku minulého století, někdy od roku 1908, a jsou mezi námi pochopitelně nadále vítány. A většinou jim ani nevadí, když já v tom plurále občas řeknu „chlapi“ (řečeno se smíchem).

Naši hasiči mají problém s technikou a aktuálně řeší, jak nevyhovující vůz nahradit lepším. Jak je to u vás?

Tak tady je ta situace objektivně zcela jiná. Praha a její městské části udělaly v minulých letech obrovský pokrok, dostalo se nám rozsáhlé podpory a většina pražských dobrovolných sborů je technicky velice dobře vybavena. A to by mohla být příležitost i pro vaše hasiče, protože většina té starší, ale doposud vyhovující techniky putovala a putuje právě do Středočeského kraje.

Naši hasiči aktuálně uvažují právě o nákupu staršího vozu, na který ale podle svých slov nemohou získat dotaci a snaží se finance získat od okolních obcí. Ty mají vesměs napjaté rozpočty a do spolufinancování techniky „sousedních“ hasičů se jim podle aktuálních zpráv moc nechce...

Já bych šel jinou cestou. Předně si vůbec nejsem jist, že není možné získat dotaci na starší auto, určitě bych doporučoval to ještě prověřit, případně se obrátit přímo na instituce, které dotace poskytují. Nicméně já bych určitě usiloval o získání techniky nové, protože to není otázka nějakého luxusu, ale je to investice do naší společné bezpečnosti. Samozřejmě chápu,

že to se mi to mluví, když my máme v garáži tří- a pětiletou Scanii, a vaši hasiči musí na zásah, jak sami říkají, vydolovat z hasičárny čtyřicetiletou starou Tatra. O to větší uznání si zaslouží, i ze strany vašich občanů.

A pokud jde o to financování? Naše obec, i přes napjatý rozpočet, příspěvek ve výši 300.000,- Kč předběžně slíbila. (Po uzavření rozhovoru obec na zastupitelstvu dne 21. 9. příslušnou darovací smlouvu schválila. Pozn. red.)

Pokud obec nemá z jakýchkoli důvodů vlastní jednotku, má podle mého názoru povinnost se finančně podílet na chodu své smluvní jednotky, samozřejmě v rámci svých rozpočtových možností. To mi přijde zcela relevantní. A je třeba si uvědomit, že nejde jen o pořízení té techniky, ale také o její provoz, údržbu, a že nemalé prostředky stojí i ostatní vybavení a samotná činnost. A to je třeba mít napaměti dřív, než začne hořet, což v daném případě není míněno jen obrazně.

Hovořil jste o dobrodružství, o adrenalinu, o nadšení. To zní, jako by život dobrovolného hasiče byla v podstatě soudobá romantika.

Tím se pouze snažím vyjádřit, že bez toho nadšení, dobrovolnictví a kusu bláznovství by to nešlo. Ale nesmíme zapomínat, že při každém zásahu může jít o život. Zrovna včera (15. 9. 2021, pozn. red.) zahynuli při zásahu na Moravě po výbuchu plynu dva dobrovolní hasiči. To je obrovská tragédie a za sebe i sbor chci alespoň z tohoto místa vyjádřit pozůstalým po našich kolezích hlubokou soustrast. Vůbec si nedokážu představit, že by něco takového mělo postihnout náš sbor. Ale s tím do toho jdeme. A měli bychom to mít na paměti stále, třeba i ve chvílích, kdy vaši hasiči žádají o nějakou formu podpory.

Ježíškova vnoučata míří do Lichocevsí a Noutonic

Pomozte nám zpříjemnit Vánoce starším spoluobčanům

Spolek za krásnější Lichoceves a Noutonice se rozhodl s vaší pomocí zpříjemnit našim starším spoluobčanům letošní Vánoce. „Ježíškova vnoučata“ jsou akce, kterou již několik let organizuje Český rozhlas. Rádi bychom podobnou akci zorganizovali „v malém“ i u nás. Vždyť pokud na někoho těžkosti spojené s karanténou, izolací a nuceným odloučením dolehly nejvíce, byli to právě naši senioři. Podmínkou je, sdělit do 15. 11. 2021 spolku jméno budoucího obdarovaného a konkrétní dárek, který by jej či ji potěšil. Stejně tak vyzýváme zájemce, kteří by se chtěli stát, a to i anonymně, těmi, kteří budou „nadělovat“, aby se nám ozvali. Využít můžete FB, mail, nebo osobně kontaktujte Davida Pecháčka. S výběrem dáreků se můžete inspirovat třeba právě na stránkách Českého rozhlasu.

Nad osudem dobrovolných hasičů visí otazník

V rozhovoru na straně 2 jsme avizovali, že naše zastupitelstvo v uplynulém období opakovaně projednávalo problematiku požární ochrany. Vzhledem k tomu, že naše obec vlastní výjezdovou jednotku nemá, jsou „našimi“ dobrovolnými hasiči na základě smlouvy ti z Kozince. Jejich jednatel Marek Vejražka přednesl na červnovém zastupitelstvu žádost, aby naše obec ze svého rozpočtu podpořila nákup nové techniky, neboť ta stávající v Kozinci nejen dosluhuje, ale spíše přesluhuje.

Hasičské nesnáze

„Dnes jezdíme k zásahu vozidlem z roku 1986. A ruku na srdce, kdo dneska jezdí v autě bez ABS nebo bezpečnostních pásů,“ uvedl problematiku Vejražka. Podle něj není problém jen v samotném stáří, ale i v tom, že vozidlo, Tatra 815 získaná v roce 2008 převodem od Armády ČR, dávno nevyhovuje současným potřebám. „Představte si, že je zásah, a my musíme vydolovat z garáže čtyřadvacetitunového mastodonta,“ vysvětluje Vejražka. Technický stav vozidla podle něj ani nedovoluje bezpečně uložit kapacitu vody, na kterou bylo vozidlo původně koncipováno. O nepříjemná překvapení tak není podle Vejražky nouze. „Jednou jsme chtěli vyjet k výjezdu, a zjistili jsme, že vodu nemáme v nádrži, ale ve sklepě hasičárny,“ dodává s hořkým úsměvem.

Snaha vozidlo udržet v provozuschopném stavu se podle Vejražky míjí účinkem, stejně tak úvahy o repasi. „My potřebujeme na místo zásahu dostat co nejrychleji potřebné množství sil a techniky, a se stávajícím vozidlem toho nejsme schopni,“ líčí Vejražka. Podle něj jsou na stole v zásadě dvě varianty. Jednou je nákup nového vozidla, což představuje přibližně osm milionů korun. „Ono to není jen auto s cisternou, aby si někdo nepředstavoval, že se to dá koupit za půl milionu,“ podpořila na zasedání zastupitelstva Vejražku starostka obce Jana Muchová. „Cisternová automobilová stříkačka má řadu speciálního vybavení, čerpadla, plovoucí a kalová čerpadla, elektrocentrály, a to všechno pochopitelně stojí peníze,“ upřesnil Vejražka.

Nákup nového vozidla v této ceně vyhodnotili kozinečtí hasiči jako nereálnou variantu, neboť by se nepodařilo získat ani druhou polovinu na dofinancování případné dotace. Proto zvažují nákup vozidla staršího, na které podle Vejražky nelze dotaci získat. Námi oslovení dobrovolní hasiči však toto tvrzení relativizují a doporučují variantu dotace ještě prověřit (viz. rozhovor na straně 2). Nákup staršího vozidla chtějí v Kozinci financovat i z příspěvku od okolních obcí, o jehož poskytnutí požádali i nás.

Jaké máme jiné možnosti

Na jednání se rovněž hovořilo o tom, jaké jiné možnosti než spolupráci s kozineckými naše obec v oblasti požární ochrany má. Jednou z nich by bylo uzavřít smlouvu s jiným sborem v okolí, která se však rovněž nejeví reálná. Další možností by bylo založení vlastního sboru. Marek Vejražka vylíčil, co by to pro nás znamenalo.

„Předně musíte sehnat lidi. A ruku na srdce: kdo je dneska ochoten si ukrojit pořádný kus ze svého vlastního pohodlí, já říkám, že na to musí být člověk postižený,“ uvedl s nadsázkou Vejražka. Pokud by se tuto překážku podařilo přece jen překonat a v obci by se našel dostatečný počet dobrovolníků na zřízení výjezdové jednotky, i tu by bylo potřeba materiálně vybavit.

Vejražka upozorňuje, že zdaleka nejde jen o auto a o technické zázemí v podobě hasičárny. „Jenom obličt jednoho chlapa stojí padesát tisíc. Kurz řezání pilou 4.500,- Kč na hlavu a musí se každý rok obnovovat. K tomu ostatní činnost, soutěže, výchova dorostu, celková péče o ten odkaz, to všechno musíme zabezpečit,“ vypočítává Vejražka.

Co je v sázce

Činnost hasičů zdaleka nezahrnuje jen likvidaci požárů. Sbory dobrovolných hasičů působí rovněž jako záchranáři při dalších živelných pohromách a poskytují i takzvanou technickou pomoc, např. při čerpání vody, pádech stromů, zasahují při autonehodách a plní úkoly v oblasti požární prevence. V Lichocevsi a Noutonicích jsme „naše“ hasiče mohli vidět například při jarní vlně pandemie covid-19 když zabezpečovali dezinfekci veřejných prostor, což ocenilo jak zastupitelstvo, tak občané. Pokud nebudou naši hasiči vybaveni potřebnou technikou, bude to pochopitelně mít vliv na rozsah a kvalitu jejich činnosti. Je však třeba naše čtenáře ubezpečit, že o naše bezpečí a zdraví pochopitelně pečují i profesionální Hasičský záchranný sbor a občané v obcích bez dobrovolných hasičů nejsou a nebudou bez pomoci.

„Je to tedy postavené tak, že pokud příspěvek nedáme, vypovíte nám smlouvu,“ zajímal se jeden z občanů. „Nestojí to tak, není to žádné vydírání. Není to o tom, že bychom smlouvu vypověděli, ale my ji prostě nebudeme schopni naplňovat,“ vysvětlil situaci Vejražka a v závěru apeloval na zachování tradice dobrovolných hasičů, byť v případě naší obce pouze na bázi vzájemné smlouvy. „My to děláme ve svém volném čase. Taký bychom mohli ležet u televize s brambůrkami a pivem a mladí jen brát na playstationech. Ale my bychom je společně měli vést k tomu, že pomáhat druhým bezplatně je normální, jinak se ta pasivita rozšíří do každé obce, do celé země,“ varoval Vejražka.

Záříjové zastupitelstvo příspěvek kozineckému SDH ve výši 300.000,- Kč schválilo. „Souhlasím s tím, že podpora hasičů je namístě, otázkou je, jakou jí dát prioritu, když obec nemá peníze na řadu dalších potřebných věcí,“ uvedl k tématu pro Suché listy místopředseda spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice Matěj Čonka. Další osud našich dobrovolných hasičů bude nyní záviset na postoji dalších obcí, případně na tom, zda se kozineckým podaří zbylé chybějící prostředky na novou techniku získat z jiných, například sponzorských zdrojů či darů.

Problémy místního školství zůstávají neřešeny

S měsícem zářím je neodmyslitelně spojen mimo jiné začátek nového školního roku. O problémech našeho místního školství jsme přinesli velký článek v loňském zářijovém čísle Suchých listů. Otevřeli jsme řadu témat, která podle nás trápí jak školu a její zaměstnance, tak rodiče, a především ty, o které by nám mělo ve škole jít nejvíce: naše děti. I přes veškerou snahu bohužel musíme konstatovat, že hlavní problémy našeho školství zůstávají neřešeny. A bohužel podruhé: projevil se i problém nový.

Problémy přetrvávají

Především stále chybí jakákoli koncepce a zůstávají rozpory mezi plány, počítajícími nadále mimo jiné i s výstavbou nové školní budovy, a realitou, kdy obec není schopna řešit ani provozní problémy školy stávající. Nevyřešen zůstal problém s řádným jmenováním ředitele školy. Rok od našeho článku je v ministerském rejstříku jako ředitelka naší školy nadále vedena Hana Hlinková, přestože školu již téměř dva roky fakticky řídí Jaromír Vadinský. Poslední zdůvodnění, které vloni vedení obce prezentovalo, je, že se jen čeká na zápis. Těžko věřit tomu, že tento stav trvá více než rok.

Obec kvůli tomuto problému prověřovalo už i ministerstvo vnitra. Jak jsme informovali v minulém čísle, obec je navzdory tomu i nadále nečinná a raději si nechá dávat pokuty, než by problém řešila. Tento stav nutně vyvolává otázku, proč obec za takto vysokou cenu lpí ve věci jmenování ředitele na těžko udržitelném právním vakuu. Není-li totiž ředitel školy řádně jmenován, ocitá se v nezávaditelné závislosti na vedení obce. Ani ředitel, ale ani zaměstnanci, rodiče a žáci nemají potřebnou jistotu stability, kvůli které je institut jmenování ředitele na předem jasně stanovenou dobu šesti let zaveden. To může je těžko přispět k dobrému „klimatu“ školy.

Uspokojivě není vyřešen ani hlavní provozní problém, na který například Spolek za krásnější Lichoceves a Noutonice poukazuje od počátku své činnosti: škola dodnes nemá zajištěn zdroj pitné vody. A to v době, kdy se v souvislosti s pandemií covid-19 uvažuje o tom, že do každé třídy by měla být rozvedena teplá voda. Protože škoda pitnou vodu mít musí, zajišťují zaměstnanci školy, podle našich informací včetně pedagogů, nákup vody balené. To je nejen neekonomické, ale rovněž neekologické. Nesmíme zapomenout, že jsme ve škole a že tento stav žákům dává velmi špatný příklad v hospodaření se zdroji. Je nám líto pedagogů, kteří mají mimo jiné žákům vštěpovat zásady šetrnosti k přírodě, a na straně druhé denně žákům zajišťují vodu přivezenou v plastových obalech.

Samozřejmě, že práci, kterou dělají zcela nad rámec svých povinností, je třeba z tohoto místa ocenit. Za materiální zabezpečení školy je však odpovědný zřizovatel, v našem případě obec, a pokud tato není schopna po velmi dlouhou dobu problém s vodou uspokojivě řešit, neměla by jej v tomto

rozsahu přenášet na školu a pedagogy. Rovněž oceňujeme, že vedení školy i v těchto podmínkách nerezignovalo, a dokázalo v uplynulém školním roce například spustit novou a velmi povedenou webovou prezentaci.

Kam s šestáky?

S novým školním rokem se objevil i problém nový. Naše obec má díky vlastní škole zajištěno vzdělávání pro žáky od první do páté třídy. Jak však zajistit vzdělávání žákům na tzv. druhém stupni? V současné době leží tíha tohoto problému výhradně na rodičích. A jak se prakticky ukazuje, není to vůbec jednoduché. Redakce Suchých listů měla možnost se seznámit i s konkrétním případem. Rodina, která si nedávno prošla útrapami téměř nerudovskými, tedy „kam s ním“, si však přeje zůstat v anonymitě.

Za zajištění místa ve škole, a to i pro žáky od šesté třídy výše, je zodpovědná obec. Ta je podle vyhlášky povinna stanovit takzvaný spádový školský obvod, tedy určit školu, která je povinna tyto žáky přijmout. Je logické a běžné se to stává i u nás, že rodiče vlastní aktivitou chtějí dítě přihlásit do jiné školy. Pokud tak ale neučiní, musí mít možnost dítě umístit právě do této spádové školy. A pokud obec, jako v našem případě, vlastní kapacitu nemá, musí ji zajistit smluvně jinde. Tuto povinnost však naše obec nenaplnuje.

K problému se v neformální diskuzi po červnovém zasedání zastupitelstva vyjádřila starostka obce Jana Muchová. Ta potvrdila, že kapacitu pro tyto žáky skutečně nemá, neboť smlouvu s jinými obcemi v okolí se nedaří uzavřít. Příslušné obce totiž od naší obce žádají příspěvek za tyto žáky, a ohledně jeho výše, případně o reciprocitě za žáky, kteří navštěvují naši školu, zatím nedošlo k dohodě.

Rodiče, neztrácejte humor

„Naplnění povinnosti zajistit dětem místo ve škole je pro řadu, zejména těch menších obcí bezesporu komplikované. Jde však o povinnost danou ze zákona a obec musí vyvinout maximální úsilí dotčeným rodinám pomoci,“ uvedla k tomu pro Suché listy Marie Poesová, vedoucí oddělení školství jednoho pražského obvodu. Podle ní musí obec brát v úvahu například i dopravní obslužnost, aby místo bylo pro žáky reálně dostupné. „Zákon bychom samozřejmě naplnit mohli, třeba by to nějaká škola na Liberecku s námi uzavřela,“ uvedla k tomu starostka Muchová. Je otázkou, zda je v takovéto situaci sarkasmus na místě.

Koncepční řešení situace pak Muchová vidí ve vybudování školy nové. Tím se ovšem vracíme na začátek, neboť ani rok nestačil na vyjasnění, kdy, kde a za co bude nová škola postavena, ani kdo do ní bude chodit. Starostka obce nás zatím pouze na FB stránce obce 1. září ujistila, že všechny naše děti měly začátkem nového školního roku „radostnou jiskru v oku“. Přejme si, aby se tato jiskra postupem času nezměnila v slzu.

Mrzajdou za tajemstvím místních názvů poprvé

„Po škole se sejdem na Mrzajdě. Táta bude s povozem v Loušku a holky Za dvojkou, tak budeme mít klid.“ Pochopili byste, o čem se lichoceveští kluci někdy v šedesátých letech minulého

století baví? Náš pamětník pan Miroslav Freibiš si dal tu práci a zmapoval pro nás mnohdy zapomenuté a mnohdy dodnes používané místní názvy. A poodhalil tajemství jejich vzniku.

(1) **Na Mrzajdě** Nejpoetičtější místní název, který jsme si vypůjčili do titulku, je dnes již nepoužíván a místo, ke kterému odkazuje, fakticky zaniklo. „Mrzajda“ je totiž zkomolenina „Mrázkovy zahrady“. Místo, které bylo v minulosti svědkem nejedné chlapecké lumpárny, ale kde také zaměstnanci státního statku hráli na svépomocí vzniklém hřišti volejbal, časem zpusťlo, a dnes je nově rekonstruováno. Za času mládí pana Freibíše se zde třeba hrála Okýnka. Čtete dál.

(2) **Za dvojkou** Když bylo Na Mrzajdě málo místa, hrála se Okýnka v prostoru za č. p. 2. Okýnka, to byl fotbal pro neomezený počet individuálních hráčů. Každý hráč má vlastní bránu, zpravidla ze dvou kamenů, a všichni zároveň útočí na brány ostatních a hájí tu svoji. Kdo dostane předem stanovený počet gólů, sbalí si svoji bránu a vypadáva až do duelu finalistů. Pan Freibiš vzpomíná, že tato hra pomohla místním klukům k výborné technice práce s míčem, díky které pak uspěli i v „opravdovém“ fotbale. Přibližně v tomto místě dnes opět stojí fotbalové hřiště, jen by to chtělo více toho fotbalu.

(3) **Na louce** Jestli Za dvojkou a Na Mrzajdě řádili kluci, prostor Na Louce za č.p. 1 si oblíbila spíše děvčata, a podle vzpomínek pana Freibíše, ta zde skutečně, řečeno archaickým obratem školních diktátů, vila věnce.

(4) **Ve vrbičkách** Severním směrem od místa za loukou rostly husté vrbové keře, a to v téměř nepřístupném močalovitém terénu. Později bylo místo meliorováno a vrbičky vykáceny. Pro pruty na pomlázku museli kluci jít jinam.

(5) **Na parcelách** Prostoru dnes bezejmenné ulice s č. p. 25, 26, 35, 36 se říkalo „Na parcelách“, patrně proto, že šlo o místo určené k výstavbě, tedy byly zde parcely.

(6) **Za kapličkou** Kaplička dodnes stojí v prostoru křižovatky silnic směr Statenice a Přílepy. Polí za ní se dodnes říká „Za kapličkou“.

(7) **Za kovárnou** V posledním domě směrem na Statenice měl pan Šenfelder výměnek s kovárnou. Tady čtyři či pět místních hospodářů nechávalo okovat své koně, pokud se tedy, jako předkové pana Freibíše, s panem Šenfelderem nepohodli a neputovali za kováři jinam.

(8) **U průhonu** Kdybychom za starých časů pokračovali od kovárny směrem na Statenice, došli bychom v levotočivé zatáčce až k Průhonu. Toto slovo se v češtině používalo k označení místa k vyhánění či prohánění dobytka, a o tom není nikde zmínky. Kdo koho tedy tudy proháněl, zůstává tajemstvím. Pan Freibiš však vzpomíná, že tudy vedla cesta přes Tuchoměřický les a Kopaninu do pražské Liboce, kde byla konečná tramvaje č. 11, a jeho dědeček to tudy občas „hnal“ do práce.

(9) **U Sv. Jana z Nepomuku** Před budovou někdejší Jednoty stávala socha Sv. Jana Nepomuckého a u ní býval i dětský kolotoč. Sochu postupně ničili vandalové a její zkáza byla dokonána pravděpodobně v 70. letech právě při výstavbě zmíněné budovy. Podle pana Freibíše později torzo sochy skončilo na hrázi rybníka na Okoři. Ta je však dnes zarostlá a nepřístupná, a tak kdo ví, kde je dnes našemu sv. Janovi konec.

Při zpracování vzpomínek pana Freibíše nás nakonec množství místních názvů zaskočilo. Všechny se na jednu mapku nevejdou. Proto budeme pokračovat příště, kdy se více zaměříme na Noutonice. Pokud i vy znáte nějaký zapomenutý místní název, napište nám.

(10) **Na Slovárně** Pojdme od Sv. Jana dále směrem na Tuchoměřice a přijdeme Na Slovárně. V místě dodnes patrného malého zálivu kdysi stávala ubytovna, v níž trávili chvíle volna sezónní zemědělství dělníci, spíše tedy dělnice, ze Slovenska. Ty si pak část plnění v naturáliích domů na „Slovač“ (mimochodem jiná varianta názvu) nechávaly posílat drahou.

(11) **U hrušek A** když půjdeme ještě dál, dojdeme na horizontu ke třem hrušním. Druh těžko hádat, pan Freibiš vzpomíná, že byly „tvrdé jako kámen“.

(12) **V prokopávce** Teď se vydáme směrem do Čičovic. Hned za podjezdem vlevo jsme V prokopávce. Tady byla ziskána, tedy prokopána, zemina na stavbu železničních násypů. Místo by mělo být ptačí rezervací, ale my jsme při jarním úklidu zjistili, že je pohřichu spíše oblíbenou černou skládkou.

(13) **U pískovny** Přibližně tam, kde dnes u silnice na Čičovice stojí sloup vysokého napětí, bylo ložisko písku. Byla zde pískovna v majetku pana Jaroslava Kompity, později si zde v průmyslově nezajímavém ložisku těžili občané písek svépomocí. No a ještě později posloužil vytěžený prostor jako černá skládka, bohužel i nebezpečného odpadu z okolních obaloven.

Recepty ze zahrádky

„Nechcete cuketu?“ Tak se prý touto dobou zdraví lidé na vesnicích. Nejen kvůli nedostatku vody si mnozí z nás o domácích výpěstcích mohou nechat jen zdát. Ale třeba něco dodají příbuzní a přátelé. Máme pro vás pár tipů, co s domácími „přebytky“.

Řepánky

Neplést se stejnojmennou sladkostí. Naše řepánky jsou pochutina slaná, která v bramboráku nahrazuje brambory červenou řepou. Ta při smažení jemně zkaramelizuje, dostává nezvyklou chuť, a tímto jídlem tak obvykle uctíte i ty, kteří jinak nad červenou řepou obrnují nos.

Potřebujeme: červenou řepu, mouku, 2–3 vejce podle množství řepy, mléko, sůl, pepř, česnek, majoránku, olej či sádlo na smažení.

Postup: Červenou řepu oloupeme a nastroháme na hrubo (nejlépe v rukavičích) a dále postupujeme jako u bramboráku. Řepu osolíme, přidáme vejce, trochu mléka a zahustíme moukou do konzistence bramborákového těsta. Dochutíme solí, pepřem, majoránkou a třeným česnekem. Smažíme ve vyšší vrstvě rozpáleného oleje či tuku.

Cuketové zelí

Potřebujeme: zelené pevné cukety zbavené jadřinců, slaninu, sádlo, cibuli, sůl, cukr, ocet, kmín.

Postup: Cukety nastroháme ručně na „dlouhé vlákno“, osolíme a necháme odstát (prosolené můžeme i nechat v lednici do druhého dne), aby cukety pustily vodu. Tu slejeme, jinak by se zelí rozvářelo. Pak postupujeme jako u bílého zelí. Slaninu nakrájíme a opečeme, v případě potřeby přidáme sádlo, na slanině opečeme cibuli do sklovita, pak přidáme kmín a lehce opečeme, nakonec přidáme cuketu zbavenou vody, dusíme do měkka a dochucujeme solí, cukrem a octem do požadované chuti.

Bramborový dort

V Lichocevi se dodnes udržela tradice „chodit na brambory“. Víte, že z této „chudé“ suroviny lze připravit i „bohatý“ dort? Budete překvapeni.

Potřebujeme na dort: 4 žloutky, 22 dkg moučkového cukru, 12 dkg rozemletých ořechů, 45 dkg ve slupce vařených brambor, 3 lžíce mouky, ½ balení prášku do pečiva, sníh ze čtyř bílků.

Potřebujeme na polevu: 100 g hořké čokolády, 70 g smetany.

Postup: Žloutky s cukrem utřeme do pěny, přidáme ořechy, mouku s práškem do pečiva, nejemno nastrouhané brambory a zpracujeme v těsto. Nakonec jemně vmícháme sníh. Těsto můžeme variantně doplnit i o 60 g mletého máku. Pečeme v dortové formě cca hodinu na 150°. Smetanu s čokoládou rozpustíme a vzniklou polevu nanese na vychladlý dort. Necháme ztuhnout.

Test pro zapálené

Dnešní číslo jsme věnovali hasičům, tak i tradiční test bude poněkud hořlavý. Zaměříme se na požáry, hasiče a oheň vůbec.

- Pro začátek něco „pro zahřátí“. Jaké jsou vlastně nezbytné podmínky hoření?
  - přítomnost hořlaviny při teplotě vzplanutí, oxidačního prostředku a zdroje iniciace
  - přítomnost hořlaviny, kyslíku a síry
  - materiál o teplotě vyšší než 100° Celsia, kyslík a zápalná směs
- Požár Národního divadla je jednou z největších tragédií českého národa. Víte, jaké jsou nejnovější závěry ohledně jeho příčin?
  - potvrzuje se verze o nekázni dělníků svařujících plechy na střeše
  - šlo o pojistný podvod
  - soudobí vědci došli k závěru, že požár nemohl vzniknout tak, jak tvrdí závěry tehdejšího vyšetřování, což obnovilo úvahy o úmyslném založení
- Řada požárů měla své politické souvislosti. Hořící budova Říšského sněmu přišla v roce 1933 tehdejšímu říšskému kancléři Adolfu Hitlerovi vlastně docela vhod. Pro jakou situaci se tak vžil pojem „zapálit Reichstag“?
  - odvrátit pozornost
  - najít si záminku
  - vypořádat se s odpůrci
- Režim po roce 1948 si liboval v přejmenovávání. Spolu s řadou jiných zmizeli z veřejného života i hasiči. Pod jakým názvem obdobná organizace fungovala?
  - Požární ochrana
  - Sbor lidových záchranářů
  - Lidové milice
- Něco pro pozorné čtenáře. Kde v českých zemích vznikl první sbor dobrovolných hasičů?
  - v Kozinci
  - v Běchovicích
  - v Zákupčech
- Hasičský záchranný sbor ČR nejen vykonává potřebnou a záslužnou činnost, ale nedávno realizoval i pěkný počín k popularizaci hasičů mezi našimi nejmenšími. Bylo jím
  - uspořádání televizní soutěže „Mladý hasič“
  - natočení filmu O Hasínkovi
  - vydání souboru původních Hasičských pohádek, dostupných i jako audiokniha

Řešení: 1a), 2c), 3b), 4a), 5c), 6c)

POMŮCKA: FOCHT, HOSOV, MÉRICE, NDAI, SENNETT	SYPAČÍ ZAŘÍZENÍ	POTAJÍ	HLAVNÍ MĚSTO MAKEDONIE	ŽELÍZKA	DOMÁCKY URŠULA	PÍSMENO ŘECKÉ ABECEDY	MÍSTA DÁLE OD STŘEDU	ŠPANĚLSKY CELÁ	ZNAČKA JAPONSKÝCH TISKÁREN	PŘIVLASTNĚNÍ CIZÍCH VĚCÍ	ROZEPŘE	CESTOVNÍ KANCELÁŘ JIHO-MORAVSKÉHO KRAJE
SPORTOVNÍ KLUB (ZKR.)			INIC, HEREČKY POSTLE-ROVÉ		FILM KARLA KACHYNI ČÁST ČARDÁSE			PROUD			SLOVINSKÁ INTERNET. NÁRODNÍ DOMÉNA	
OZNAČENÍ RUMUNSKÝCH LETADEL			ŠÁLEK BLESKO-SVOD (ZAST.)					ŽLUTO-HNĚDÉ BARVIVO ČÁSTICE			POVEL KOČÍHO 3. DÍL TAJENKY	
RUKA (SLANGOVĚ)						TOPNĚ TĚLESO NÁZEV PRO RŮZNĚ JEDNOTKY A MÍRY						
UCHAZEČÍ					LAHODNÁ KRMĚ ČIVA				OTVOR PŘEDLOŽKA			
1. DÍL TAJENKY								PODLAHA SOUČÁST PÁNSKÉHO OBLEKU			NEMOCNICNÍ ODDĚLENÍ	KAVKAZSKÝ HUDEBNÍ NÁSTROJ
	STARŠÍ MODEL VOZU HYUNDAI	ZÁPOR DĚTSKÁ STAVEBNICE		DŘEVINY BEZ KMENŮ TMELY				SCHLAMST-NOUT DÁNSKÁ POČETNÍ JEDNOTKA				
PATRNĚ			SMĚS KOŘENÍ INIC, REŽISÉRA LAMACE				TYP SŠ ŽENSKÉ JMÉNO		KOČKOVITÁ ŠELMA JAPONSKÉ SÍDLO			
BODY				DOHROMADY SLONÍ ZUB					NEMOCEN PORTUGALSKÁ ŘEKA			
OBČANSKÁ VÝCHOVA (ROZVRH. ZKR.)			BÝV. SPZ LITOMĚŘIC STÁT. PŘÍR. REZERVACE (ZKR.)		NÁZEV HLÁSKY M NA TOHLE MÍSTO		AMBALÁŽ KÓD CHILE				MISTROVSTVÍ EVROPY (ZKR.)	DEBUTOVÉ ALBUM SKUPINY PULP
OBYVATEL SASKA			ANGL. ANO POLOHA CVIČENCE			POVZDECH KMIT		DRUH PRYSKYŘICE NEJMENŠÍ BUVOL				
	LÉČIVÁ ROSTLINA	VÝZVA K TICHU NORSKÝ STÁTNIK		OKRAJ CITO. SLOVCE NABÍZENÍ			POPĚVEK AZUROVĚ		JÍZDOU SE DOSTAT DOVNITŘ ŘÍMSKY 505			
MĚSTO V NAURU				PROFESE JAROSLAVA ČEJKY AMERICKÝ SOCIOLOG			OSTROV V ŠALAMOUNOVÝCH OSTROVECH SVOJÍ				ČESKÝ HEREC	JINAK (NÁŘEČNÉ)
OPAK PŘED			NĚMECKÝ ČLEN URČITÝ A CONTO		ČÁST JIHLAVY OHBÍ (ZAST.)					LÉTAJÍCÍ TALÍŘ TLAČÍTKO NA OVLADAČI		
BÝV. SPZ OLOMOUCE				DOMÁCKY TEODOR ŘÍMSKY 1500		ZÁKLADNÍ ČÍSLOVKA CEREMONIE			OCAS ZVRATNÉ ZÁJMENO			
2. DÍL TAJENKY								SYNOVA MANŽELKA ZVÝŠENÝ TÓN G				
	OROČ	KONČETINA KÓD JAZYKA ISLANDŠTINY		OPAK PEKLA ŠKOLÁK			CHEM. ZN. GERMANIA RUSKÝ VOJENSKÝ LETOUN		STANICE TECHNICKÉ KONTROLY (ZKR.) HOD			
SLOVENSKY NIC			ŽEBŘÍK (NÁŘEČNÉ) TAHLE			SOLMIZAČNÍ SLABÍKA KALENDÁRNÍ ZKR. PRO SOBOTU		MOJÍ HUDEBNÍ OZNAČENÍ PRO TYMPÁNY			CHEM. ZN. TECHNECIA	OBEC VE FINSKU
SŮL KYSELINY OCTOVÉ					POMOCNÍCI							
BEZOHLĚDNOST					ANGL. PES			OPEŘENCI				

Suché listy. Číslo 3/2021. Vydáno dne 30. 9. 2021. Periodický tisk Spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice. Evidenční číslo Ministerstva kultury MK ČR E 23943. Vychází čtyřikrát ročně. Vydáváno v obci Lichoceves. Vydavatelem je Spolek za krásnější Lichoceves a Noutonice, z. s., se sídlem Lichoceves č. p. 28, 252 64, IČ: 08782857. Archiv vydaných čísel je dostupný na www.suchelisty.cz. E-mail: spoleklichocevesanoutonice@gmail.com, www.lichocvesnoutonice.cz, Facebook: facebook.com/LichocevesNoutoniceKrasnejsi. Vydávání řídí výkonná rada spolku. Nepodepsané články vyjadřují názor výkonné rady spolku. Výtisk je zdarma.